

MAGYAR Bányászlap

Az egyedüli magyar bányászlap az Egyesült Államokban
136 East 17th Street

The only Hungarian Miners' Journal in the United States
New York, N. Y.

THE BLUE LIST OF THE HUNGARIAN MINERS' JOURNAL

THE HUNGARIAN MINERS' JOURNAL IS ABOUT TO COMPILE A BLUE LIST OF MINING-PLACES WHERE MINERS HAVE FAIR PLAY. — THIS LIST WILL BE TO THE ADVANTAGE OF BOTH MINERS AND OPERATORS.

Both miners and operators will be glad to hear of the new plan of the Hungarian Miners' Journal described below, because both parties will equally profit by it. We are going to publish a directory, called a "blue list", that will contain the names of only those companies, which treat Hungarian miners fairly, according to proofs laid before us.

Our readers should consider this list as that of companies recommended in good faith by the Hungarian Miners' Journal, though the advertisement of such companies themselves.

As for the advertisements of mining companies in the past, it has sometimes happened that complaint as to their results has reached us from both sides. On the one hand, our readers have now and then complained of having been misled by advertisements induced by such advertisements they left their places of work only to be disappointed at not having found conditions at the new places as promised in the advertisements. It is almost impossible to keep out altogether such fake advertisements as those complained of, though the Hungarian Miners' Journal is very particular about its advertisements; indeed, the volume of advertisements rejected by it is as almost equal to that which it accepts, its rejected business probably more than that of all the other Hungarian newspapers combined. On the other hand, our advertisers have occasionally found fault with the results obtained from their advertising. Of course such cases are the exceptions, for almost all of our advertisers have notified us of their entire satisfaction with the result obtained; but in the present article we shall consider those who are discontented, in order to try to discover a means of ending the evil. Beyond question the Hungarian Miners' Journal reaches 80 per cent. of the Hungarian miners, in consequence of which honest advertisements of square-dealing companies must bring results. If some of the advertisements fail to bring results there is always a reason for it, a reason which careful investigation will disclose.

Advertising managers of some companies have been careless about their advertisements. They promised things, as to wages and conditions of work, which they could never fulfill. And because this was done even by some of the operators depending for men on extensive advertising, the faith of the Hungarian miners has partly diminished. That all of the advertisements are misleading is inferred from the experience of those who were cheated, both by them and by their fellow-workmen.

We should not be blamed for

existing conditions, for our readers very well know that we are extremely particular about our advertisements. For they well know that the Hungarian Miners' Journal discontinued every dishonest advertisement at once, as soon as its dishonest character was learned, and that it is now inserting the advertisements only a few of the greatest companies operating in foreign advertising fields. It is our desire and aim to establish the utmost confidence of our readers in the advertisements which we accept, and it is for this purpose that we are compiling the "blue list" named above.

The "blue list" will be open to all advertisers at a rate easily payable by everybody, but we are going to be careful about selecting the names that are to be listed in this directory.

The first step will be to compile the "blue list" of operators and to give a description of places by means of which Hungarian miners may be informed and managers may have an opportunity to tell Hungarian miners everything they want about their mines and places, as was done in the Miners' Almanac of 1917.

If some mining companies wish to secure still more workmen and cannot do this with the small space allotted to them on the "blue list" they might obtain greater results by describing their plants in display advertisement.

Our readers when considering the advertisement of an operator will at once look up the directory in order to find out whether or not the Miners' Journal gave space to that advertiser in the blue list. If it does they will consider the facts mentioned in the advertisement as subscribed to by the Hungarian Miners' Journal itself, believe them and let them bring to them results.

Both miners and operators will profit from the blue list even if operators are advertising for miners in other newspapers. Because, in any case, miners will consult the blue list to find out whether or not we are recommending those as already mentioned, we wish to render service to Hungarian miners who want reliable information concerning ads of mining companies, and our readers will know which ad is backed up by the Hungarian Miners' Journal. On the other hand, honest advertisers will be able to obtain greater results. Of course we are going to help only advertisers who give a hearty welcome to Hungarian miners, treat them fairly, and at whose places working conditions are satisfactory.

As soon as the preliminary steps are taken, we are going to make both miners and operators better acquainted with the plan of the blue list.

CSAK SZÁZ KORONÁT

Hallgassatok ide, Amerika magyar bányászai! Hallgassanak ide közületek azok, akik még nem felejtették el, hogy magyarnak születetek, akiket még mindig érdekel a magyar haza sorsa, az emberek részére nincsen mondanivaló.

Hallgassanak ide azok, akik elmentek volna a nagy hívó szóra, a kik nem csak a szájukat jártatják és a mellüket verik, mikor a hazáról van szó, hanem igazán hű és becsületes gyermekei a mi országunknak, mert azokhoz szavunk van.

Tudjátok, bányászok, hogy a szülőföld bajban volt, tudjátok, hogy élet-halál harcban áll ma Magyarországon és tudjátok azt is, hogy minden becsületes magyar ember kivézi a részét a hazája küzdelméből.

Az egyik magyar elment és meghalt, ott fekszik valahol messze a hazától, idegen sírokban; a másik magyar elment és visszajött, vakon, sántán és nyomorúsággal, a mi országunk magyar elment és ott szenved három esztendő óta ezer nyomorúságot és ezer veszedelmet és ez alatt ottthon semmire megy, a mi vagyona volt, — elment, millió, két millió, három millió, elment talán minden építék magyar ember, aki becsületes és aki elment. És akik elmentek, azok mind, mind nagy áldozatokat hoztak érte, hogy maradjon meg az országunk magyarnak, hogy ne tiporja azt le a muszka, az olasz, az oláh, a szerb, meg a többi éhes csorda.

Most is egyre mennek. A fiatal ember, a gyereke, az öreg ember együtt-együtt elment, mert a háza meg a becsülete hívta. A magyar becsülete!

Hát te, magyar bányász, nem mennél el? Téged nem hív a házad, meg a magyar becsület? Hát hazánkat bitang lennét te, magyar bányásztörvénnyel? Nem vagy a hazánál! Három éve hazaságlal minden gondolatod, minden sóhajod, három éve leled-várod az újságod szavát, hogy mi van otthon azokkal, akiket szeretsz és mi van a hazáddal, a magyar hazáddal!

Hát te nem akarnál semmit tenni a hazáért, magyar bányásztörvénnyel? Azért, hogy az élet, a vérrel el nem vihett a harterre, te egészen elfelejtetted a kötelességed, magyarom!

Nemesak vérell lehet a hazáért harcolni. Pénz kell a küzdelemhez, ágyura, fegyverre, a magyar gyerekeknek, a mi drága magyar fiainknak kenyérre, bakancsra és ezt a pénzt is a magyarok, a becsületes magyar emberek adják.

Ottthon mindenki adott már. — Adott a gazdag ur, és adott a szegény ember, — még azok is adtak, akiknek semmiük sincs. Földhöz ragadt népek vitték a megtakarított filléreket a haza oltárára s oda adták, amit csak tudtak Magyarországon hadi kölcsönre.

Hogyan adták volna, hiszen a szülőháza kérte! Hát ha a fiaink, a testvéreink az életüket adják, ki ne adná a pénzét, ha van földeslegyet?

Hát te, amerikai magyar bányász, adtál-e má? Ha nem adtál, miért nem adtál, és ha adtál, akkor mennyit adtál?

Lásd, magyar testvér, akik otthon vannak, azok mindnyúkat, az egyetlen drága életüket adták! Azok nem kértek az életre még csak kamatot sem, azok mentek, a merre a haza küldte őket és meghaltak ott, ahol a haza védelmében kiesett a fegyver a kezükből.

Hát mi hitványabbak lennünk-e náluk, magyar bányásztörvénnyel? Mi megelégedzünk róla, hogy magyarok vagyunk, mi gyáván ki-hajlunk-e a kötelesség alól, mikor a tengerentúli szülőháza hív bennünket?

Magyar bányásztörvénnyel! A mi országunk ide is kinyújtja a segélyt kérő kezét, mert jól tudja, hogy itt is vannak hű fiai Szent István áldott országának.

Nem adunk-e semmit Hunniá kinyújtott kezébe? Süketek maradunk-e a magyar haza kérdő szavára?

Hogy megőrünk majd haza a magyar leányok, — és, hogy nézünk az emberek szemébe, ha most elfelejtjük, hogy magyarok vagyunk, ha most nem akarunk tenni semmit a hazáért?

Ugy-e nem lészek az egy magyar bányásztörvénnyel? Ugy-e magyarok vagyunk mi, jó, derék magyarok s ismerjük mindnyájan a kötelességünket!

Magyarnak! Az ötödik magyar hadikölcsönt is kibocsátotta Magyarországon, hogy a fiatal pénzt kérjen a küzdelemhez. És Amerikába magyarjai, de különösen Amerika magyar bányászai nem fogunk most sem távol maradni az áldozathozatallal, meg fogjuk mutatni azt is, hogy a szülőháza számíthat az itt élő fiaira, a kik megmaradtak hűséges magyarnak.

Nem írunk mi most a kamatozóról! Nem írunk arról, hogy a pénz nagyon jó befektetés, hogy jó üzletet csinál, aki hadikölcsönt vesz majd, mert nem akarunk ezzel a dologgal kapcsolatban jó biznisszerlő lenni.

Csak azt írjuk magyar bányász, hogy minden becsületes magyar ember jézegessen ebből a hadikölcsönből, mert mindenki megteheti azt.

Nincs ma olyan magyar ember, akinek ne telenk száz koronája, aki ne adhatja legalább 12 dollárt kölcsön a hazának, mikor a pénz úgy kell.

Jó módban élünk, azokhoz képest, akik otthon vannak. Akik ott szenvednek és akik az életük árán védtek meg nekünk és a gyermekeinknek a magyar hazát.

Adjon minden ember! Nem kérik mi vagyont, ezreket, csak száz koronát, csak 12 dollárt adjon legalább egy-egy magyar ember, hiszen egy millió magyar él itt ebben az országban és ha mindenki megteszi a kötelességet és jézeg száz koronát, akkor száz millió koronát küldhetünk haza a a küzdő országunknak.

Ne legyen közülünk senki hitvány, magyar bányásztörvénnyel! Ne huzza ki senki megát ez alól a szent kötelesség alól, ne akad-

jon közülünk egy sem, aki ne váltandó meg a magyarságát, a nemzetiségét tizenkét dollárral!

Adjon száz koronát minden magyar ember, minden magyar aszszony, minden magyar legény és minden magyar gyermek, mert virtuskodni, szónokolni, legénykedni mindenki tud, de áldozatot csak azok hoznak, akik becsületesek, akik magyarok, akiknek szívükben is ott van az, amit a szájuk mond.

A Magyar Bányászlap mai számában, Kiss Emil bankár indított nagy mozgalmat, hogy legalább egy száz koronát, 12 dollárt kérjen minden magyar lélektől a haza számára.

Aki a szikrasügnyét is a magyar haza és az amerikai magyarság szolgálatába állította, aki lehelő tette, hogy a szelek szárnyán küldjünk pénzt szeretetünknek, az a most is a szülőházáért, meg az Amerikába szakadt magyarokat kívánja szolgálni.

A szülőháza részére pénzt gyűjt össze, az amerikai magyaroknak meg jó befektetési alkalmat nyújt a pénzre.

Kiss Emil most a szegény emberekhez fordul. Azokhoz, akik munkával, két kezük nehéz munkájával keresik a kenyerüket, a kik vagyont nem gyűjthettek, a kiknek ezrek nincsenek, de akiknek van mégis egy nagy kincsük, a magyar szív és a magyar lélek.

Száz korona hadikölcsönt kínál minden magyar embernek, aki ebben az országban él, és bízunk benne, hogy egyetlen egy magyar bányász sem huzza ki magát ez alól a kötelesség alól.

A magyar bányász lehet szegény ember, de hűséges hazafi, és van olyan igaz magyar, mint a gazdag honfitársak.

ISZAKOSSÁG ELLEN.

RALEIGH, W. VA. — A Raleigh Coal and Coke Company superintendentje elhatározta, hogy mindenkit elbocsátja a munkából, aki részegre issza magát a telepház. Elhatározását tudatta a munka-sokkal a rendőrséggel, hogy példáját követni fogják a bányák vezetői is. Inni joga van minden embernek, de részegre inni felesleges magát akárhányszor.

BOARDMAN, PA. — A munka itt is jól megy. Hetenként hat napot dolgoznak. Akire két hetenként csak 10 munkanap esik, az 5 dollár járulékot kap, mint egyik testvérünk tudatta velünk. A bányára egyenes, a szén 4 lb, víz is akad helyeken. Pikkol dolgoznak a egy tonna szénért 75 cent fizetnek. Magányos embernek bajtársak ajánlják ezt a helyet, de búrdozgazdák ne menjenek ide, mert házat nagyon nehezen kaphatnak.

HILLSBORO, ILL. — Ugy értesülünk, hogy a munka itt jól megy, minden nap dolgoznak. Ugy bányászokat gyakran vesznek fel, de csak olyankor, akiknek van bányászlapjuk.

A MAGYAR Bányászlap KÉK LISTÁJA

A MUNKÁSOK ÉS A MUNKA ADÓK ÉRDEKÉBEN. — LISZTAT FOGUNK A LAPBAN CSINÁLNI S AZ ABBAN KÖZÖLT BANYATELEPEKET MI IS AJÁNLANI FOGJUK A MAGYAR BANYÁSZOKNAK.

A Magyar Bányászlap olyan újítást fog bevezetni, amelyet feltétlenül örömmel fogadnak majd a bányászok is, meg a munkást kereső és becsületes munka alkalmat nyújtó munkaadók is, mert mindkét félnek haszna lesz az újításból.

Kalauzt fogunk közölni, úgynevezett blue-listát, s ezekben a kalauzokban csak azoknak a bányatársaságoknak adunk helyet, nagyon mérsékelt árban, helyet, amelyeken a bányatelepek vezetői elmondhatják a telepükről és a bányájukról azt, amit a magyar bányász tudni akar, amit az 1917 évi naptárunkban teljesen ingyen közöltük egy néhány száz telepről.

S az olvasó tudni fogja, hogy ez a lista különös gondval van összeállítva, hogy ebben a listában csak olyan telepeknek jut hely, amelyek a Magyar Bányászlap ajánl a magyar bányászoknak.

Ha már most a bányatelepek több munkás: akarunk bemutatni s nem eldőlhetnek meg az a kis helyről, amit a blue-listánk a rendelkezésükre bocsátunk, sokkal nagyobb eredményt fog járni a hirdetésük, ha a kalauzban meg lesz a telep rövid leírása.

Mikor az olvasók a hirdetését látni fogják, valószínűleg az első dolga lesz a kalauzt megérni, hogy helyet adott-e ennek a bányának a lap szerkesztője a listán. Ha azt ott is megtalálják, akkor úgy veszik a hirdetését, mint a Magyar Bányászlap által is ajánlható telep hirdetését s feltétlenül hitelt adnak a benne foglalt állításoknak, úgy, hogy annak meg is lesz aztán az eredménye.

Még akkor is hasznára lesz a magyar bányásznak és a munkaadónak ez a lista, ha más magyar újságban keres bányászt a társaság. Még akkor is meg fogják nézni ezt a listát a magyar bányászok s abból fogva utba igazítást találni arra nézve, hogy ajánlják-e a Magyar Bányászlap olvasóinak a hirdető társaságot.

Nagy szolgálatot teszünk így egyrészt a magyar bányászoknak, akik megbízható értesüléseket szereznek a bányatársaságok hirdetései vonatkozásában, s akik tudni fogják a jövőben, hogy melyik hirdetés megett áll a Magyar Bányászlap jóhiszeműsége; de hasznára fog rovatunk válni a munkást kereső cégeknek is, amelyek így nagyobb eredményt érnek el a hirdeteikkel. Természetesen csak azok a cégek, amelyek a magyar bányászt szívesen látják, a hol azokkal jól bántanak, ahol a bányászok életviszonya kiélegeti mert csak azoknak a telepeknek adunk helyet a kék listánknak.

Amin az előkészületeinkkel végeztünk fogunk, hűbőben ismertjük ezt a tervet a bányászokkal és a munka adókkal.

sők teljes bizalmat általában az újsághirdetésekre.

A bevezetendő blue-listánk minden hirdető részére nyitva fog állni. Olyan mérsékelt díjazást kérünk benne a helyért, hogy azt mind könnyen megfizethesse, de megváltogatókat azokat a cégeket nagyon, akiknek a hirdetését ebben a kalauzban közölni fogjuk.

Az első dolga lesz a munka adók blue-listáját megcsinálni. Valóságos kalauz lesz ez a lista, amelyben a bányatelepek vezetői elmondhatják a telepükről és a bányájukról azt, amit a magyar bányász tudni akar, amit az 1917 évi naptárunkban teljesen ingyen közöltük egy néhány száz telepről.

S az olvasó tudni fogja, hogy ez a lista különös gondval van összeállítva, hogy ebben a listában csak olyan telepeknek jut hely, amelyek a Magyar Bányászlap ajánl a magyar bányászoknak.

Ha már most a bányatelepek több munkás: akarunk bemutatni s nem eldőlhetnek meg az a kis helyről, amit a blue-listánk a rendelkezésükre bocsátunk, sokkal nagyobb eredményt fog járni a hirdetésük, ha a kalauzban meg lesz a telep rövid leírása.

Mikor az olvasók a hirdetését látni fogják, valószínűleg az első dolga lesz a kalauzt megérni, hogy helyet adott-e ennek a bányának a lap szerkesztője a listán. Ha azt ott is megtalálják, akkor úgy veszik a hirdetését, mint a Magyar Bányászlap által is ajánlható telep hirdetését s feltétlenül hitelt adnak a benne foglalt állításoknak, úgy, hogy annak meg is lesz aztán az eredménye.

Még akkor is hasznára lesz a magyar bányásznak és a munkaadónak ez a lista, ha más magyar újságban keres bányászt a társaság. Még akkor is meg fogják nézni ezt a listát a magyar bányászok s abból fogva utba igazítást találni arra nézve, hogy ajánlják-e a Magyar Bányászlap olvasóinak a hirdető társaságot.

Nagy szolgálatot teszünk így egyrészt a magyar bányászoknak, akik megbízható értesüléseket szereznek a bányatársaságok hirdetései vonatkozásában, s akik tudni fogják a jövőben, hogy melyik hirdetés megett áll a Magyar Bányászlap jóhiszeműsége; de hasznára fog rovatunk válni a munkást kereső cégeknek is, amelyek így nagyobb eredményt érnek el a hirdeteikkel. Természetesen csak azok a cégek, amelyek a magyar bányászt szívesen látják, a hol azokkal jól bántanak, ahol a bányászok életviszonya kiélegeti mert csak azoknak a telepeknek adunk helyet a kék listánknak.

Amin az előkészületeinkkel végeztünk fogunk, hűbőben ismertjük ezt a tervet a bányászokkal és a munka adókkal.

Homer City, Pa., és vidékén Szenteczy János képviseli lapunkat

100

Az első amerikai magyar bányászok küzdelmei.

ZOKOGÓ MÉLYSÉGEK

A Magyar Bányászlap részére írja: Fülöp I.

Az első nap a bányaplénén.

Hej de nagyon várták ezt a napot mindannyian. Még a legkisebb gyerek is, a kis Miska is azt pötyögte, mielőtt felébredt:

— Édes apám mán a bányába.

Sohogy se tudtak reggelizni. Pedig elállt a szemük a csodálkozástól, amikor meglátták, hogy itt reggelire is húst esznek.

Reggeli után az egyik angol elvezette őket a kompánia stórába, hogy megvegyék a felszereléseket, meg a butort. Hogy nincs pénzük, az nem baj, ad a kompánia költsébe. Egy jószívű bajtárs azt is megmondta, még, hogy nagyon keserves lesz nekik ugyan ez a nagy jókarakat, de a magyarjaink szerencsére nem értettek egy szót sem angolul és nem keseredett el a szívük mindjárt a kezdet legelején.

A kompánia stórában megadták a négy zöld bányász részére a felszerelést. A szegény magyarok csak bámultak. Uristen, ennyi ismeretlen szerszámmal kell dolgozni, ennyi új szerszámot kell kezelni, gyorsan és gyakorlatlathoz, hogy teljesen ártítsa a mesterségeket. Úgy érezték magukat, mint a kis inasok, akik bekerülnek valami zűrzavaros műhelybe és csodálkoznak a dologról, az őreg legények örömdús munkáját. Bogár Gyuri volt még a legvidámabb a vigasztalás az őregeket:

— Ne féljen édes apám, meg kend se Bence bátyám, minden bányásznak volt egy ilyen első napja, mint amilyen nekünk lesz. Aztán lesz még idő talán hamarosan is, hogy mi ép ugy tudunk bánni ezekkel a szerszámokkal, mint otthon a kapával, kasszával. Hát majd csak lesz valahogy.

A két asszony kiválogatott minden butort, edényt, ami egy szerény háztartáshoz kell. Azaz, hogy nem is válogatták, hanem csak elfogadták, amit előlük raktak. Még csak meg se merték kérdezni, hogy hát mennyi az ára. Hiszen nem is tudták, hogy szójának egy szót is.

Az első nap eltelt a rakosgatással, tisztogatással. Még készen se lettek, pedig részt vett minál, ahányan csak voltak.

Ezre már magyar kosztot ettek és olyan jó ünnep volt ez a vacsora a sok idegenről étel után. Aztán a saját lakásukban a pihenés is jobban esik. Korán tértek nyugovóra, hogy holnap friss erővel kezdjenek az új élethez.

Reggel az asszonyok nagyon korán keltek, reggelit csináltak és becsomagolták a dimerhakat és aztán bucsuzkodtak. Sirva. Hiszen a bányába mennek, a rettegett bányába és egyszerre tele lett az agyuk, szívük mindazzal a rémséggel, amit csak valaha bányarobbanásról, szénszakadásról hallottak. A gyerekek azt se tudták, miről van szó, csak sírtak, mert az anyjuktól látták és ebben a percben Bence József igazat adott az apjának, őreg Kovács Mihálynak, aki azt mondta, hogy ő komisz ember.

Igenis komisz ember vagyok, — mondogatta magában, — mert nem így kellett volna ezt inkább megalkodni, esélőnek menni, tűrni, szenvedni, kiülni, csak a biztonság legyen meg. És ha ma, éppen ma, fölrobban a bánya és odaveszek, mi lesz akkor egy tehetetlen asszonnyal, meg öt árva jószággal, az idegenben, ahol még a szavukat sem értik. Komisz ember vagy, Bence József, — mondta a lelkiismerete és a lelkeben megbocsátott mindennek, hogy minden vádaskodása, haragja önmaga számára maradjon.

Ilyen érzéssel indult Bence József a bányába. Telérakva szerszámokkal, a vászonspakáján egy mozgó kis olajlámpa, ami zörög, meg billeg. És mellette még három másik magyar, három másik idegenbe szakadt szerencsétlen.

Odáérték a bánya szájához. Belekapaszkodtak egy kis kocsiba, ami egyszerre ereszkedni kezdett lefelé, mélyre, mélyre, azt hitték, hogy meg se állnak a pokolig.

De furesz is a bánya melyre annak, aki még soha láta. Sötétség van, csak helyenként ragyog fel valami fehéres csillámlás, mintha csak drágák volna benne. Mís helyütt meg olyan komorant tópa, színtelen, hogy az ember szinte neki megy, mintha semmi se lenne ott. Hiszen van is drágakő a szénben: pénz, pénz, annak, aki ki tudja venni belőle, de hány embert küld el szén a megsemmisítésbe.

A bányában meg kapták a helyüket. Jó távol tették őket egymástól, mert a sok zöld együtt még bajt csinálhat. Mindegyiknek egy-egy angol magyarázótt, de hiába volt meg

a jókarakat a magyarokban, nem tudták megérteni a beszédét. Csak meresztgették a szemüket, figyeltek, de nagyon hiába. Bence Józsefnek az angol bányász lelőtte a szénét, és megmutatta, hogy kell a szüflival fölledni a kárára. Hát ez könnyűnek látszott és Bence József bizonygatta, hogy igen, igen, tudja, hogyan

kell ezt csinálni. Nagy buzgalommal neki fogott a ladoláshoz. Hát nem volt olyan könnyű, mint amilyennek képzelte. Mindenféle fogást kipróbált a lapátán, csakánnyon, de olyan nehezen ment, mintha még soha sem lett volna semilyen szerszám a kezében. Tele lett a szeme is szénporral és a szénporos arcon barázdákat

szántott a könnye, ami lassan folyt a szeméből. Nem tudni, a csipős szénporból-e, vagy pedig a napsugaras buzaföld emlékeitől.

Bence József lapátolta a szénét. Mit csinált addig a másik három magyar. Laci, a kisebbik Bogár fiu nyitogatta, meg eszta a kapukat. Ez se volt éppen gyerekjáték, de még

is könnyebben ment, mint a nagyok munkája. Egy fiatal suhane könnyebben szokik bele új munkába, mert tüzei a lelkesedés is, hogy ő most dolgozik, pénz kap ezért, amivel segítheti a megszorult szülőt.

Bogár gazda, meg a nagyobbik fiu, a Gyuri, egymás mellé kerültek oda, ahol verték le a tapot. Megmutatták nekik, hogy hogyan tegyék és a kopogásról meghallani, hogy laza áll-e a kő. Ahol még tartja magát, ott fel kell támasztani egy posztalt, ahol lejárában van, ott le kell venni. Könnyű munka nagyon. Egy darabig csak ment, ment szépen. De nagyon várták az estét. Nem tudták, hány óra volt. Nem volt itt fejk felett a nap, amiről a szántóvető ember megtudja az idő mulását. Az ebédet is rég elfelejtették, nagyon lassan multak a percek. Kopogatták a tetőt annyi buzgalommal, olyan jó akaratú tettek, hogy így egy ember se dolgozott az egész bányában. Bogár gazda nekivágott a csákánnyal, leszakadt egy nagy darab kő. Egy zuhanás és újra esend. Megkopogatták a kő mellett és készült, hogy nekivágjon, de ez már felesleges volt, mert a kő így is leszakadt és maga alá temette Bogár Gáspárt. És akkor újra esend lett.

Bogár Gáspár eszméletlenül volt, még meg se jött. Tudta ő ezt. Várta, hogy valami baj történjék vele. Nem tudta miért, de homályosan érezte, hogy ez a nap nem lehet szerencsés, hogy ez a nap az első szeme a szenvedések határtalan láncolatának.

— Most meghalok, — gondolta magában és érezte, hogy a bal kezefele lassan teljesen megnevesíti a vére. A bal lábát se tudta megmozdítani, hát nem is erőlködött.

Gyuri széjjel néz, amennyire tehetette a sötétben nem szokott szemével és nem látja az apját. Belekiált a színtelenségbe erős magyar hangon:

— Édes apám! — és a szénfalak tömpán, kísértetiesen verték vissza az első magyar szónak visszhangját:

— Édes apám! Egy nyögés volt a felelet és Gyuri rohant neki a kötőmegetnek, mint egy megváltott álnak. A kétségbeeséssel megszokorozott erejével dobálta le a szén meg kődarabokat az édes apja testéről.

Bogár Gáspár élt. Beszélni is tudott, csak éppen a bal lába meg a bal kezefele volt tele vérrel.

Embernek szánlatok össze, pár angol káromkodott, három magyar meg rémülten emlegette a magyar isten nevét.

Ez volt az első magyar bányászok első napja.

Napsugaras magyar földön szántó-vető szép magyar legények, gazdák meg suhaneok, ha benneteket is megcsalnak a magyar emberek vagy a magyar föld, jöhetnek már ki Amerikába. Már megtanulták a szénfalat kiadni, visszahangját a magyar szónak, már hallották dörmögni a magyar szót, azt, hogy: édes apám, meg, hogy: Uristen

Nyitva már a bánya sötét útja nektek is, drága és szegény magyarok, már beléte a szénpor a magyar vér első cseppjét. Ezek a vércseppek mutatják majd az utat annak a magyar sornak, melyet hoz majd a hajó.

Megesalt és csalódott, kínkeserű és álmodó magyarok, jöhetnek már Amerika bányába. Megkezdtek már az első magyarok az uttoros munkáját, könnyel, keserűséggel, meg véres verejtékkel.

Két magyar asszony süttöt-főzött az újonnan berendezett kis házában. Meleg magyar vacsorával, szerelt szívvel, bízott tekintettel várták haza az új bányászokat.

Es jöttek azok. Három jött nehé, súlyos lépésekkel, mert a negyediket hozni kellett. Hordágyon.

A vacsorából senki nem evett. A bízott tekintetekre készült szemekből hullott a bánat, meg a fájdalom könnye.

Ezen az éjszakán a sírásban elfáradt gyerekek aludtak csak. Bence Józsefnek meg Bogár Gyurinak a szívükön kívül a kezük is égett. Tele volt hólyaggal, csak akkor vetették észre, amikor otthon lemosták a szénpori róla. És tele volt a szívük keserűséggel, de ez már nem a bizonytalanság érzése, most már tudták, hogy van jó okuk rá, hogy bányászok, fejlenek.

Az első napnak az eredménye: 400 dollár adósság a kompánia stórában, elcsallt remény-ségek, könny, meg vér, meg bánat.

(Folytatjuk)

Bankházzam
19 éve
áll fenn.

Közel husz millió koronát küldtem
az ó-hazába sürgönyön 8 hónap alatt

Bankcm
állami
felügyelet
alatt áll

NINC S OLY MAGYAR AMERIKÁBAN,

a ki ne adna szívesen két dollár ötven centet
azért, hogy pénze biztosan haza érjen és
hogy a nyugtát az otthoniak kezeirésével
ellátva megkapja.

Ennyibe kerül — 2 dollár 50 centbe — pénzét
sürgönyileg

SZIKRATÁVIRATTAL
haza küldje.

A postán küldött pénz néha megérkezik,
néha nem érkezik meg.

A szikratávirattal küldött pénz MINDIG
megérkezik.

Küldje pénzét szikratávirattal

KISS EMIL

A MAGYAROK BANKJA

a szikratávirati pénzküldés megteremtője

133 SECOND AVE. NEW YORK

Európai irodám:
Budapest
Bécs
Berlin

Európai irodám:
Bremen
Copenhága
Amsterdam

HIREK CRESCENT VIDÉKÉRŐL

Közl: Kovács János.

Trolli bányaplénén a munka meglehetősen megy, az emberek csaknem minden napot kidolgoznak. Minthogy kárút elegendő, a kereset is tisztességes és a bányászok ott meg vannak a sorsukkal elégedve. Az életviszonyok olyanok, mint másfelé, mert a drágaság nagy, de mivel Maynardon kilene üzlet van, mégis elég rendesen be tudnak a háztartás-hoz vásárolni. Népszerű emberek a Csajka testvérek, akiket a magyar bányászok különösen kedvelnek.

Crescent bányájában a munka még mindig csendesen megy, bár az elmúlt héten valamivel több vasuti kocsit jutott, mint az előző hetekben. A kocsihány azonban még most is érezhető és a bányászok nehezen várják, hogy végre

istenigazában megindulna a munka.

Barton bányájában valamivel jobban dolgoznak, mert oda nem csak egy társaság né vasuti kocsit és így többször akad alkalomuk kocsioshoz jutni.

Szicsák József, a Szibériából ideköltött magyar testvér a crescent Harrison Club titkárnak és Kovács Jánosnak a meghívására felolvasást tartott Crescentben január hetedikén, a Szibériában szenvedő hős bajtársairól és az ő kalandos szenvedéstörténetéről.

A felolvasás iránt a magyarok erősen érdeklődtek a annyian voltak, hogy a belépőjegyek és a könyvek árútszámból \$82.65 gyűlt össze.

Szicsák János ebből a pénzéből csupán a költségeket és egy na-

gyon kis összegecskét tartott meg magának. A többit átadta Tóth Sándor református lelkésznek, a clevelandi magyar segélyegylet pénztárosának, hogy azt, az általa összegyűjtött többi pénzzel együtt küldjék majd el azoknak a bajtársainak, akiknek még nem sikerült az Egyesült Államokba szökni.

Szicsák József köszönetet mond ezúttal is a magyarság szerető pártfogásáért és tudatja, hogy a Tóth Sándor lelkésznek adott összeg 43 dollárt tesz ki.

SZTRAJK MOZGALMAK A BANYÁK KÖZÖTT.

BENS CREEK, PA. — Az itteni telep bányászai, körülbelül kétszázötvenen, sztrájkba léptek, mi-

vel ninesenek megelégedve azzal a tí százelek bónusszal, amit a társaság a bányászoknak adott.

PORTAGE, PA. — A Shoemaker Coal Company embereinek a sztrájkja megszűnt, mert a társaság megadta a tíz százelek bónusszt és a bányászok meg vannak azzal elégedve.

PLYMOUTH, PA. — Január hó negyedikén egy napos munkaszünet volt a bányában, mert a drájerok sztrájkba mentek.

Az egyiknek a gondatlanságából kifolyólag egy mola kimúlt, a mert ezért elküldték az illető drájer-t, a többiek sztrájkba mentek. A bányászok elismerték, hogy az elbocsátás jogos volt és azzal fenyegették a drájerokat, hogy közülük állnak be egy páran helyettük, ha nem látnak azonnal munkához. Erre a sztrájk megszűnt és a munka azóta zavartalanul folyik tovább.

MAGYAR BANYÁSZLAP

(HUNGARIAN MINERS' JOURNAL)

136 East 17th Street, New York

Telephone: Stuyvesant 1964.

As egyedüli magyar bányászlap az Egyesült Államokban The Only Hungarian Miners Journal in the United States

Szerkesztő HIMLER MARTON

Editor MARTIN HIMLER

Előfizetési ár:
Egyesült Államokban egy évre \$4.00
Külföldre \$1.50

Subscription Rates:
In the United States \$4.00
Abroad \$1.50

Megjelenik minden csütörtökön
Published Every Thursday

Published by the Hungarian Miners' Organ Publishing Co. Inc.

A Magyar Bányászlapot bányászok írják, bányászokról bányászoknak.

The Hungarian Miners Journal is Written for Miners, of Miners by Miners.

Entered as Second Class Matter at the Post Office at New York, N. Y. Under the Act of March 3, 1879.

A magyar bányászok regénye

MEGIRJUK AZ ELSŐ MAGYAR BANYÁSZOK TÖRTÉNETÉT. — AZ ÖREG BANYÁSZOKAT KÉRJÜK MUNKATÁRSAGNAK.

Amerikában a magyar bányászoknak ma már aranylágó jó dolguk van. Szép pénzt keresnek, a mielőtt nemcsak a kenyert kereszthetik meg, hanem sokan már jólétet is biztosíthatnak maguknak és családjuknak.

Ha új emberek jönnek Magyarországból, akik a bányában akarunk dolgozni, ma már könnyen megtaláljuk az utat. A legtöbbnek van már itt ismerős, rokona, akik átsegítik az ismeretlen, idegenben a kezdet nehézségein. Ma már nem kell ismeretlenül és barát, bajtárs nélkül kóborolni idegen földeken, hogy megfelelő munkát kapjanak, mert a magyar bányászok ma már egy hatalmas, együttműködő és összetartozó nagy csoport, amelynek minden tagja szívesen segít a másikat és jogát várhat el segítséget minden bajtársától.

Az amerikai magyar bányászoknak ma már jól megszerezett, erős lapjuk van, amely nemcsak a gazdasági magyar bányászok, hanem a politikai, a melynek erejét az egész amerikai magyarság elismeri.

De mennyit kellett szenvedni, kínlódnia az Amerikába szándakozó magyar bányászoknak, amíg idejutottak. Mennyi felesleges verejték, meg könny folyt el addig, a míg ezt az összetartozást, birtokosodást és társasági életet elérték? Ki tudta, milyen keserves, nehéz esztendőket sanyargotak át azok a magyar bányászok, a kik az első helyeket foglalták el a bányában, a akik tisztességgel, munkaképességgel kivívták a magyar bányászok megbecsülését.

Mi mindig arra törekedtünk, hogy lapunkban a bányászokat érdeklő és fontos tudnivalókat ki-ki meg amerikai magyarság iránt, a melynek hasábjain először jelentek meg az amerikai magyarság életéből vett történetek. Mert az amerikai magyaroknak van regényük, történetük, meg inkább népek. És kért volna, ha ezek a kalandos, sokszor nevetelt, de még többször megirratni való történetek a feledésbe vesznek.

Most nagy munkára vállalkozunk. Meg akarjuk írni az amerikai magyar bányászok történetét. Azokat a kalandokat, szenvedése-

ket, keserveket, amiken amerikai magyarok uttörői keresztül mentek. Hogy bányászok voltak a lábuk, bányászok estek el és bányászok vérezték fel lábukat a görögös út ezer meg ezer akadályán.

Talán szomorú lesz ez a történet, de az igazat akarjuk írni. És ehhez a szép és nagy munkához a magyar bányászok segítségét kérjük. Felkérjük minden testvér, aki legalább tizenkét-tizenöt éve forgatja a csákányt Amerikában, hogy legyen a munkatársunk. Írják meg nekünk a küldeményeket, ösztönölni, igazán, hogy merre járunk, meddig bolyongtunk, amíg testvéreink akadnak, mennyi szenvedés, megaláztatás mentek keresztül az első időkben. Írják meg, hogy mennyit kerestek akkor, hogy fogadták őket az idegen bányászok s mi majd ezeket beillesztjük a regény keretbe, mert azt akarjuk, hogy a magyar bányászok ezt a történetet, — a saját maguk történetét, — ép oly jó érzéssel és szeretettel olvassák, mint ahogyan ezt mi írjuk.

Kérjük tehát a régi amerikai bajtársakat, hogy segítsenek nekünk abban, hogy a magyar bányászok regénye — amit "Zokogó nyelvények" címén írunk, — eredeti, igaz és a magyar bányászokhoz méltó regény legyen.

Eladó

EGY KITÜNŐ FÖRGALMU

SZALON

Büzet, a magyarság által sürten lakott, nagy gyártelű központ. Egyedüli szalon. Nagyban árusítást engedélyezett. — Évente átlal 60-75 horló szesz ital és 1400-1600 főhorló sör. A vételhez 12,000 dollár szükséges. Az üzlet, a mely villamos megvilágítást, meleg fűtést, szellőztetőt, nagyváltakozás miatt sürgősen eladó. Csakis komolyan venni szándékozik jelentkezőnek. — Függelenség szerkesztőségében kapható. Cím:

"Függelenség"

710 HUDSON STREET,

TRENTON, N. J.

MONITOR SCHOOL SHOES

Reg. Trade Mark U. S. Pat. Off.

Fü és leánycipők, mindig valódi bőr, jól készült, tekintet nélkül arra, hogy milyen magas a bőr ára. A legolcsóbb és legtartósabb. Megelégedéssel kereskedünk. Öröszkedjen az utánatöltől. Minden jobb üzletben kapható.

A magyar bányászok becsülete

MUTASSÁK MEG A MAGYAR BANYÁSZOK, HOGY VISSZAFIZETIK A NEKIK TETT JÓ SZOLGÁLATOKAT.

Lapunk két hét előtti számában tudattuk olvasóinkkal, hogy Kemény György, a Magyar Hírlap alapítója és szerkesztője megvált állását, hogy más vette át annak a lapnak szerkesztését és vezetését, amelyet Kemény György hosszú évek keserves és küzdelmes munkájával feldolgozott. Erre az ügyre most megint visszatérünk, mert hát a magyar bányászokhoz volna egy pár szavunk.

Mi úgy ismerjük a bányászokat, mint akik sohasem voltak hálaítálatok azokhoz, akik velük jót tettek. Úgy tudjuk, hogy a magyar bányászok nem feledekeznek a becsülettel visszaszolgáltatók a nekik tett szíveskedéseket.

Ha ez így van, — és hiszünk, hogy jól ismerjük őket, — akkor emlékezzünk meg arra, hogy a magyar bányász-estrák idején hány magyar bányásznak küldte Kemény György ingyen a lapját, a Dongót. Beesült dolga hát, hogy most megfizessék Kemény Györgynek azt, a mit akkor nekik ajándékozott.

Kemény György most minden idejét és munkáját a "Dongó" felvirágztatására fordítja. Arra fog törekedni, hogy a Dongó tartalma friss, eleven, érdekes legyen, a jókedvet és nevetést képviselve, s úgy várják minden házban, mint amire a hosszú napok nehéz munkája után szükség van.

Magyar bányászok, mutassátok meg, hogy van bányászbecsület. Mutassátok meg, hogy ti se vagytok hálaítálatok, nem köszönvén és vállvonogatással fizettek a jószágért. Kemény György husz esztendő, husz esztendő küzdelmes, jóakaratu munkáját adta nektek, beesült dolga, hogy fizessetek érte. Ugyanazzal a jóakarattal, a milyennel ő dolgozott tiértetek.

Kérjük és elvárjuk minden magyar bányásztól, hogy a maga erejéhez mérten támogassa Kemény György lapját. Akinek nem jár még a lap, fizessen rá elő, akinek hátralek van, egyenlősen azt ki pontosan, aki pedig rendes előfizetője, az is legyen annyit, hogy szerezzen az ismerőseik, barátok körében új előfizetőt.

Ezt a szolgálatot nem ingyen kérjük, mert hiszen mindenki a pénzért lapot kap, kedves, mulatózó, szórakoztató lapot, ami jóval többet ér, mint az előfizetési ára.

Kemény György korábban megjelent cikkünkbe a következő levelet írta szerkesztőnknek: T. Himler Marton urnak, New York.

K. Szerkesztő Uram!

— Olvastam b. lapjában a rólam való szeretetteljes megemlékezést, amiért fogadja őszinte köszönetemet. Annyi sok szép és jót mondott rólam, mintha legalább is megállt volna. Pedig még élek, sőt annyira élek, hogy csak ezután szándékozik igazán dolgozni az amerikai magyarságért.

Ez év második napján, vagyis amerikai újságos nyolcvon huszadik évfordulóján megváltam a Magyar Hírlap szerkesztői állásától. Megváltam attól a laptól, amelyet igazán "a szívem vérevel" tartottam fenn közel két évig. Megváltásom okairól és körülményeiről annak idején részletesen beszámolt az amerikai magyarságnak s különösen a Magyar Hírlap részvényeseinek, akiknek joguk van ahhoz, hogy megtudják az igazi okokat.

Szíves megemlékezésében további sorom iránt is érdeklődött. Hát erre vonatkozólag az a válasza, hogy bár nagyon is rám ferne egy kis pihenés, most még a régimélti nagyboldogsággal és szorgalommal kell munkához látnom, mert kilenc gyermeknek nem könnyű dolgot megkeresni a napi kenyert.

Egyelőre a mostoha gyerekké vált Dongót veszem elő, s igyekszem tőlem telhetőleg fölvidítani az amerikai magyarságot. A komédiás sorsa ez, akinek szíve vérzik, de azért ő maga mégis csak nevet a közönség kedvéért. A Dongó csatlakozása mellett pedig följajánlom tollamat az amerikai magyar testvéreknek. Azt hiszem, hogy husz évi sorszámtörítés után is maradt még abban a tollban valami.

Nem mondhatnám, hogy helyzetem valami fényes, mert hiszen a szó szoros értelmében cent nélkül maradtam, de remélem, hogy a Dongó hátralekai azonnal megérkezik majd és nem nézek majd a szerencsétlen Rudnyánszky sorsa elé s nem mondom el Petőfivel: — Így éreztek el a vén katonát!

Egyebekben pedig vagyok atyafiás szeretettel híve

Kemény György
276—29th Street
Detroit, Mich.

Van-e bányászbecsület, testvérek!...

HÁZASSÁGSZÉDELGŐBŐL USALÓ ÁBRÁGÍTÓ.

A műheni rendőrség igazgatóság közlése szerint Metzler Adolf nevű szászországi iparosban veszedelmű ábrándgát történtek le abban a pillanatban, amikor huszonnyolcezer márkával gőzében el akart utazni.

A háború előtt házasságszédelgőssel és egyéb büntényekkel már magára vonta a büntető bíróságok figyelmét és büntetés legutóbb is három évi fegyházzal lakolt.

Utóbbi időben westfalni és alsó-szászországi államkereskedőkkel szembeváltására vett fel megbízást.

Mint a rendőrség megállapította, már nagyon sok hasonló bűntörtelemmel és veszedelmekkel emberlelkű, kinek elfogtatása iránt a szükséges intézkedéseket S. Könyv tanácsos indította meg, siker fáradozását most végre siker koronázza.

SZERETI

ext az újságot? Miért nem bizonyítja ezt be? Szeressen egy új előfizetőt s tegye ezt is erősebbé a bányászok lapját.

Potya olvasók figyelmebe.

Tudomásunk van róla, hogy mint minden más magyar lapnak, úgy a Magyar Bányászlapnak is nagyon sok a potya olvasója, akik részben állandóan kölcsön kérik a más újságját, részben pedig ellopják azt a postán, úgy, hogy a tulajdonosa nem is látja a lapot.

Ujabban a potya olvasók egyik-másika annyira megy a szentelésben, hogy ellopja a lapját a postáról s nem adja azt át a jogos tulajdonosának.

Figyelmeztetjük ezeket a napirtólvajokat, hogy nem fogjuk túrni a kalendáriumok elutaladását és mindent elkövetünk, hogy megsejtsünk egy közülük aki ellen eljárás indíthatunk.

A újságolvasók büntetése rendszeren hat havi, vagy egy évi börtön szokott lenni és a magyar lapok csak azért nem tettek eddig a dolog ellen semmit, mert nem akarták megdönteni emberek könnyelmű eszelekedését annyira megsejtsen a tulajdonosok.

Most már azonban itt van az ideje, hogy ezek az állapotok megváltozzanak és valószínű, hogy velünk együtt a többi magyar lap is mindent elkövet majd a tolvajok kiűzésére. Az első zárványt, akit tette éreke, bíróság elé fogjuk állítani.

Gyilkos bányászházak

GYÖNGYÉLET SOLDIER, PA. TELEPEN. — MEGOLI A BANYÁSZLAKAS A BENNE LAKÓ EMBEREKET.

Borzasztó leveleket kaptunk az utolsó hetekben a soldieri bányászoktól. Hozzá vagyunk szokva az emberek jogos panaszaikhoz, ismerjük a bányászélet összes nyomorúságait, de a mit a Soldier plézen dolgozó magyar testvérek írnak arról a telepről, az túlszárnyalja minden eddigi ismeretünket; és úgy képzeljük el egy pillanatra, mintha a szibériai fogolytáborok szerencsétlenjeinek a panaszát olvasnánk.

Azt írják Soldier plézen dolgozó magyar testvéreink, hogy a telepen az élet elviselhetetlen, hogy a bányászok a azok családjai nyomorékká válnak a részben elpusztultak; tisztára csak azért, mert a bányatársaság nem akar a bevándorlók lakásáról gondoskodni.

Úgy tekintik ott, úgy látják, a "hunky"-t, mint az igavonó állatot, csak éppen hogy még egy kisit kevesebbet törődnek vele, mert úgy tartják, hogy ez pénzbe kerül, a bevándorlót meg ingyen hozza ide a hajó a víz másik oldaláról.

Azt írják panaszkodó bajtársaink, hogy a magyar- és általában idegenlakta részek piszkosak, az utnak szánt helyek telve szemétdombokkal, a házak szomszédai háznak a felgyülemlett szeméttel; és a lakosság annyira össze van szorva a házi állatokkal, hogy az emberek állandóan a legdögletesebb bűzű levegőben élnek.

Az illemhelyek piszkosak, rosszabb, a tisztasággal semmit nem törődnek, a valóságban közveszélyes vállalkozás, — ha valaki meg akarja közelíteni azokat.

A lakóházakról — azt írják, — hogy jobb lenne nem beszélni. Ötlet-kopott, tapasztalatlan, egészségtelen vízközlő fizetik a házbért, a melyeknek kidült-budult falain keresztül nemcsak a szél, de az esővíz is a hó is utat talál.

A bevándorlók bányászok családjaival állandóan sok a beteg személy, akiket lassan öl meg az egészségtelen s embernem való lakóház és a rettenetes piszkosság környezet.

A házak körül felgyülemlett piszkosok, szemétek a következők: a lakások telve vannak a különböző fergek millióival, a melyek nemcsak állandóan undort váltanak ki az emberekben, de a valósággal megkeserítik az ott lakó népek életét.

Nem csoda ilyen körülmények közt, ha a nagy gyereklakodásból a bányászok — valószínűleg teljes joggal — az egészségtelen lakásoknak tulajdonítják s ha felérték bennünk, hogy jelentünk be ezeket az állapotokat Pennsylvánia állam illetékes hatóságánál, amit mi meg is fogunk tenni.

A magyar bányászokat arra figyelmeztetjük, hogy általában többet törődjenek a lakáviszonyokkal, mint azt eddig tették. Ha munkát néznek, ne csak a plézt és különösen a bányában, hanem a lakást is a plézen, és különösen a családok magyarok nem menjenek olyan helyre, ahol tisztességes lakásról nincs a számukra gondoskodás.

Nem csak az lényeges, hogy a munkáért mivel fizetnek meg, hanem az is hogy az életünket milyen módon, milyen környezetben éljük le és a gyermekek nevelése és egészségére soknál nagyobb hatással van a jó levegő, meg az egészséges lakás, mint az hogy a szén tonjátért mit fizetnek.

Mi hiába jelentjük fel egyik-másik bányatársaságot, mert legfeljebb azon az egy telepen érünk el vele eredményt. Ha a magyar bányászok mindig után néznek a lakáviszonyokhoz, ha mindenütt kijelentik, hogy emberi lakhatóság követelménye s ha nem válnak munkát, ahol ezt nem adja meg, vagy ott hagyják azokat a helyeket, ahol most sinesen meg, sokkal gyorsabb és alaposabb eredményt lehetne elérni.

A jelenlegi elég jó munkaviszonyokat nem csak arra kellene kihasználunk, hogy minél többet utazgassunk, azért hogy mindenfelé kapni munkát, hanem inkább arra, hogy az állandó tartózkodási helyünkön javítsuk meg az életviszonyokat amennyire lehet.

Olyan helyeken, ahol egészségtelen lakások vannak, csak három-nyolc családnak kell szót emelni egyetértve, hogy elköltözzék a telepről, ha a viszonyok meg nem javulnak és azonnal eredményt lesz a panaszunk mindenfélre.

A néma gyerekeknek nem érte az édesanyja se a szavát. Egyes bányák körülotti vezetői mai is azt hiszik, hogy mi slább való népek vagyunk, mint akik itt születtek és butaságukban az a véleményük, hogy nekik nagyon jók a mostani lakások is.

Ha megmondjuk nekik, hogy nem akarunk ilyen viszonyok között élni és eltávolással fenyegetünk, akkor majd magukhoz térnek és más véleményük lesz a lenézett hunkykról.

Ahol ezt nem merik megtenni onnan irjanak nekünk, hogy az egyes államok hatóságainál bejelentessük a panaszokat. Nehé segíteni fogunk ezeken az állapotokon, néhol a hatóság, úgy látjuk nem törődik a munkások ilyenmő bajjaival, de ártani sehol nem árt, és a bányászoknak nem kerül semmibe az ilyen feljelentés. Még a panaszosok nevét sem tudja meg soha senki.

Sürgönyi pénküldés szikratávirat utján.

A PÉNZKÜLDÉS EGYEDÜLI BIZTOS MÓDJA.

3—10 nap alatt pénze otthon van, 8 héten belül az eredeti postai feladó levényt adjuk a rövid úttal és a címzett rajzított aláírását is becserezzük.

Ne hagyja pénzét dollárban heverni, helyezze azt el mint

KORONA BETÉTET

amelyet bármikor, felmondás nélkül a háború után a napi tőzsdei árfolyam szerint, akár dollárban, akár koronában visszavehet. A bűke nincs már messze, a korona drágulni fog, most éljen az alkalommal, takarított pénzt megduplázzon.

100 KORONA \$12.00

Szikratávirat díja 5 szért \$2.20, szentfeül minden szö 65c külön.

Forduljon bizalommal hozzánk

International Exchange Bank

305 SO LA SALLE ST. CHICAGO, ILL.

PENZLÜDEMÉNYEK

Ausztria-Magyarországba és a világ minden részébe a legolcsóbb napi árfolyam és teljes felelősség mellett elfogadjuk. Pontos és gyors elintézés.

J. LEHRENKRAUSS & SONS

359 FULTON STREET. BROOKLYN, N. Y.

Borough Hallal szemben.

HOGYAN NEVELŐDNEK AZ EGÉSZÉSEGES KIS BABÁK?

Ugy, hogy jó, tiszta és tápláló tejet adnak nekik születésüktől kezdve. Ha nem szoptathatja a gyermekét, ne próbáljon soha tejet. Az igazi tej, amely színtelen, lais habot nevelt egészséges gyermekké, a

Eagle Brand Condensed Milk

Vágja ki ezt a szelvényt most és küldje el címre:

Borden's Condensed Milk Co.

New York City, N. Y.

és kap egy magyar-angol használati utasítást és egy 32 oldalas könyvecskét a "Kis Babák Jólétéről", amely megtanítja a gyermek nevelését.

Név:

Cím:

M. R. Jan. 25

Alapították 1876.

First National Bank

Harrisburg, Ill.

ALAPTŐKE \$100.000

A legfrissebb bank

SALINE COUNTY-ban.

A betételek kamatot fizetnek

O. M. KARAKKER, elnök

LOREN FELTZ, pénztárnok

J. G. NYBERG, s. pénztárnok

SZABADALMI

ügylekben forduljon bizalommal

Alexander Dénés

MERNOK

bejelgy. szabadalmi ügyvivőház

131 E. 23rd St. NEW YORK

Éste és vasárnap délután

450 WEST 154TH STREET

(Broadway közelében.)

PIKIRODA: Victor Building,

WASHINGTON, D. C.

A valódi

HABORUS TÉRKÉP

Csak most jelent meg

EGYEDÜLI ÉRTELMEZŐ H-

BORUS TÉRKÉP.

Tartalmazza az összes európai

államokat, Olaszországot is.

Küldjön érte 25 cent

bélyeget.

Kérjen nagy képes árjegyzéket

AMERIKA LEONAGYÓBH

MAGYAR ARUHÁZATOL.

EMIL NYITRAY

77 FIRST AVENUE,

NEW YORK, N. Y.

Kérje nagy képes árjegyzéket, ha bármilyen háztartásra van szüksége, melyet kizárólag nálam kaphat a legolcsóbbtól a legelőcsőbbig.

JUTANYOS ÁRAK.

Pontos kiszámlálás. — Ugyancsak

JAVÍTÁSOKAT IS ELFOGADOK.

John Koleszár

515 E. 6th St., New York, N. Y.

Kérje nagy képes árjegyzéket, ha bármilyen háztartásra van szüksége, melyet kizárólag nálam kaphat a legolcsóbbtól a legelőcsőbbig.

JUTANYOS ÁRAK.

Pontos kiszámlálás. — Ugyancsak

JAVÍTÁSOKAT IS ELFOGADOK.

John Koleszár

515 E. 6th St., New York, N. Y.

Bányászok a Bányászlapról

"Igen tisztelt szerkesztő ur! Itt küldök egy dollár és tizenöt centet, egy dollár a lap folytatására, és tizenöt centet a napiárra. Igaz, hogy még nem telt le az előfizetés, de hát mindegy, én akarom tovább a lapot és beküldöm az árát, mert egy dollárért ilyen újságot, mint a Magyar Bányászlap, nem lehet kapni, mert ez nem hogy igazat ír, de a munkásérdekeket írja és én azt mondom, hogy pártolni kellene minden munkásembernek, mert nemcsak a bányászoknak, de más gyári munkásoknak is pártolni kellene.

En voltam az első Dunloop, W. Va.-ban, ezélt, mikor a Bányászlap csak egy kis regény alakban megjelent, én és Bernát János voltunk, akik először megrendeltük és hálá Istennek, most már milyen nagy azok képest, de adja Isten, hogy a jövőben még nagyobb legyen.

"En már egy éve nem vagyok bányász, de azért pártolom, mindhogy jó újság, én gyárban dolgozom és itt is meg vagyok elégedve a munkámmal, mert munkásnak születtem, tehát dolgozni kell mindennél. Én is kilenc évig és tíz hónapig vágtam a szén W. Virginia bányáiban és Dunloop, W. Va.-ban egy péczen dolgoztam két évig és tíz hónapig, nem is mondom, hogy még nem leszek bányász. Tehát megköszönöm a tisztelt Himler urnak a jókaratát, hogy mindig a bányászok mellett harcol, nem pedig a kompiniák mellett, mert tapasztaltam a már mindenkori, hogy hány bányászláncot teremtett rendet és sajnos, mégis sok magyar bányász van, aki nem pártolja ezt a drága munkáslapot.

"En nem tudom elfelejteni, hogy karácsonyra milyen cikket írt, hogy mikor olvastam, bizony a könyvem is kijötték, de nemcsak azok, de akik hallgatták is, sir.

"Kivánok boldog új évet tisztelt Himler urnak és az összes szerkesztőségnek. Isten önnékel.

Tisztelettel

Mészáros György és családja
87 Frazier Ave.
McKees Rocks, Pa.

"Igen tisztelt Szerkesztő ur! Jelen levelemben csalóka küldöm a 15 cent bélyegzet a napiár szállítás és csomagolási költségeire és kérem azt szíveskedni elismerni elküldeni.

A Magyar Bányászlapra csak az a megjegyzésem, hogy a most küldött újság számából aki elolvassa "Újév napján" című cikket, hogy a szeme el ne homályosulna, az Magyarországra nem úgy gondol, mint a szülőhazára, ahol bőbeszédű, ahogy kedves gyermekemmel kérem, a jövőben gondolkodni és oly örömet gondol vissza az ember és ahol oly sok rokont, jó barátot és ismerőst lát az ember aki szemébe a mai nehéz időkben éhezni, fájni, hazánkért vért ontani, aki mindezeket "Újév napján" sorából nem tudja átérteni, az nem lehet jó magyar, annak nincs, annak nem lehet szíve.

Ime, kedves szerkesztő ur, röviden így fejezem ki magamat, mert megmagyarázta bányász nem képes megmagyarázni, amit átérz, amit elgondol.

Honfittas üdvözléssel

Kiss Márton

box 8, Boardman, Pa.

Andy Varga, Burgettstown, Pa. ből a következőket írja:

"A napiárt megkaptam, amelynek tartalma igazán meglepett, ez csakugyan olyan könyv, amelynek minden bányász csak hasznát látja. A bányatelepek ismertetése nemcsak a bányászok, hanem a nem bányászok számára is nagy hasznossággal bír."

"Igen tisztelt Himler ur,

kedves bajtárs!

Ne tessék rossz néven fogadni ezt a megszólítást, nem tudok érzelmeimnek egyébként kifejezését adni, mint ezen egyszerű keresetlen szavakban. Igen, én az Himler ur, aki szerkeszti a mi kedves lapunkat, a Magyar Bányászlapot amelyből mi oly sok jót és hasznosat megtanultunk. Szóval irónián és utmutatón a Magyar Bányászlap.

Kedves bajtárs pedig azért, mivel érzéki, hogy ha személyesen nem is, de a lelke közöttünk van. Igen, köztünk, a rongyos és szomorú bányászok között. Ha jogaik, vagy igazunk megvédéséről van szó, ön mindig ott van és fáradságtalan kitartással fűződi a bűnösöket. Ugy látom, ön egy oly utat választott ki magának, amelyen halad, de ezen az uton nagyon sok az akadály. És ön fáradságot nem ismerve tör át minden akadályon a végre elérni kitűzött célját. Ez az igazság útja.

Isten áldását kérem önműre és új év kezdetén, hogy ezen évben is ép úgy, mint a múltban, szolgál-hasson ügyünknek, a magyar bányászok ügyének.

Továbbá tudósítom a tisztelt Szerkesztő urnak, hogy az újévi üdvözléssel, mint az 1917 évre szóló Bányász Naptárt hiba nélkül megkaptam.

Az előbbiért viszont jókívánságaimat küldöm. A napiárt pedig a legnagyobb köszönetemet küldöm.

A legnagyobb elismerés illeti meg érte a tisztelt szerkesztő urat mert nemcsak a várakozásunknak felelt meg, hanem azt jóval felül is haladta.

Maradtam tisztelettel

Podor Sándor

box 75, Toms Creek, Va.

"Igen tisztelt bajtárs!

Kíváncsi a jó Istentől, hogy erővel és sok szerencsével szerkesztessék a Bányászlapot, bárcsak úgy jönné, hogy legalább egy héten háromszor jelenne meg, akkor is szívesebben fizetnék érte annyit, mint a-ért, mert az én legkedvesebb lapom a Bányászlap. Most ilyen vagyok egy gyárban, mert én dolgoztam nyolc esztendőig majának, de most is szívesebben dolgoznék ottan, de a szemem gyöngye hozzá, de röviden remélem, hogy vissza mehetek a feketé gyémántok közé. Hát iten küldök 15 cent bélyegzet, tessék elküldeni a Bányász Naptárt, a maradék bajtársi tisztelettel

Farkas József

680 Katherine street
Perth Amboy, N. J.

"Igen tisztelt szerkesztő ur, tudomására adom, hogy a napiárt és az újévi üdvözléssel megkaptam. A napiárt annyira megszerettem, hogy nem adnám semmiért sem oly szép olvasmányokkal van tele és a bányászok kalauza című rovatát, a melyből sokat tanultam minden bányász testvér. Én jelenleg gyárban dolgozom, de nem soká. Kíváncsi, hogy a bányászlap nőjön meg igen nagyra, nagyobbra, mint bármely magyar bányászlap Amerikában.

Maradtam igaz tisztelettel

Pető József,

Akron, O.

A bajtársainkól beérkezett további véleményeket lapunk jövő heti számában közöljük. Akinek a Magyar Bányászlap munkája ellen kifogása, vagy panasa van, tudassa velünk e a rovatban annak is ép egy helyet adunk, mint az elismerésnek.

MAGYAR BANYÁSZ NAPTÁR
1917.
HUNGARIAN MINERS' GUIDE AND ALMANAC

SZERKESZTI
HIMLER
MÁRTON
NEW YORK

Egy pár száz előfizetőnk még most sem küldte be a napiár csomagolási és szállítási költségére a 15 centet és így napiárjukat nem küldhetjük el a címükre. Sokan arra vannak, hogy a 15 cent nélkül is el fogjuk küldeni a napiárt, amit azonban mi nem tehetünk meg. Ne felejtsek el ezek az

olvasók, hogy mi egy dollárért adjuk az újságot, nem hat dollárért, hogy a lapon kívül még nagyon sokszor adunk ajándékot az olvasóknak. A napiárt így is nagyon sok pénzünkbe került és ha a szállítási költséget is fizetnénk, az újabb kilencszáz dollár kiadást jelentene nekünk. Így egy-egy olva-

só nem nagyon érzi meg a 15 centet a megkímélt bennünk ilyen nagy összeg kiadásától. Azt hisszük, hogy 15 cent költséget és egy levélírást megér a Magyar Bányásznap, annál is inkább, mert akik megkapták, azok sokkal többre becsülik azt minden más magyar napiárnál.

Figyelmesteljünk olvasóinkat, hogy a napiárak szétküldését február hó közepe felé megszűntetjük, kérünk tehát mindenkit szíveskedjék addig beküldeni a 15 cent csomagolási és szállítási díjat. Február után napiárt senki nem küldünk.

MAGYAR BANYÁSZSLAP, 136 East 17th Street, New York

Sztrájk Beavertdale bányáiban

A SZTRAJKOLÓ MAGYAROK KERÉSE. — MARADJANAK A BANYÁSZOK TÁVOL.

A beavertdalei bányászok sztrájkba léptek. Követeléseik voltak jogos és méltányos követelések s mithogy a társaság nem volt hajlandó azokat szép szóra megadni, kénytelenek voltak a munkát abbahagyni.

Hamary Sándor magyar testvérünk tudatta velünk a sztrájk hírért, aki a saját és a küzdő munkástársai nevében arra kéri szépen a magyar bányászokat, hogy maradjanak távol a teleptől, ne vállalkozzanak sztrájkot munkára, ne vegyék el a küzdő testvéreinktől a győzelem lehetőségét.

Azt írja Hamary Sándor, hogy a követeléseik nagyon mérsékelték és nagyon méltányosok; és ki fogják vinni azok teljesítését mert el vannak szánva egy akarat-tal, hogy egy eskünyit sem vágnak addig a szén falához, amíg az igazukat nem ismeri el a bányatulajdonosa, — csak a bányászok ne avatkozzanak a küzdelembe, a munkások ellen.

Nem ismerjük a sztrájk részleteit, mert tudósítást küldő bajtársunk sietésben nem közölte azt ve-

lünk, de az mellékes is ebben a dologban.

A magyar bányászoknak elég legyen annyi, hogy Beavertdale telepen küzdenek a bányásztestvéreink, nagyobb darab kenyeret kérnek a gyermekeiknek és ebben a küzdelemben nekünk csak támogatni lehet őket.

Fel tesszük és elvárjuk a magyar bányászoktól, hogy senki nem fog közülni ott is sztrájkot fűzésre vete-méni, mert gyalázatos a sztrájk-törő kenyér.

A beavertdalei magyar bányászok derék emberek, akik közül nem egy küzdött már végig munkásharcot a bányatelepek körül és akik nyugodtan lehetnek felőle hogy ez az újság mellettük harcol mert közös sorsa a magyar bányászságnak, akármelyik telepen is vágja egyik-másik a szén vá-lételnél és közös a sorsa ennek az újságnak a bányász sorsával.

Ha a sztrájk véget ér, jelenteni fogják azt sztrájkoló bajtársaink addig pedig tisztességes bányász-ember Beavertdale-ot elkerüli.

Az új lengyel hadsereg.

Mint a városi lengyel lapok je-lemtik, a lengyel hadsereg alakítá-sára irányuló akció fényes eredményekkel halad előre és annak befejezéséhez a legnagyobb vá-ra-kozással néznek előre. Bárna a jelentkezőre való beírás határide-jéről még nem tűztek biztos ter-mintust, máris nagyszámu lengyel je-lentkezett, hogy önkéntes belép-süket az új hadseregbe előjegyez-tessék.

NÉMET HERCEGEK MINT KATONAI REPULÓK.

Friedrich Leopold porosz herceg fia: Friedrich Sigismund és Fried-rieh Karl hercegek, a német csá-zár unokaszelei, a német hadsereg repülő osztályában vállaltak el szolgálatot.

MIÉRT EMELKEDEK A CIPŐ ÁRA?

Napról-napra tapasztaljuk hogy megszokott cipőnk ára rohamosan emelkedik s ma holnap kétszer

annyiba fog kerülni, mint rendes viszonyok közt.

A gyárosok megállapították, hogy a bőr nagy drágaságot nem csak a háboru okozta, mert sok olyan dolog előállítására használ-ják fel ma a bőrt, a mit azelőtt nem gyártottak, de a legnagyobb esapárt a cipő árára mégis az eu-rópai háborus viszonyok hozták. Első sorban megszűnt a bőrbeho-zatal, amiből eddig sokat kaptunk, most semmit nem kapunk Európá-ból.

Azonkívül a katonaság borzas-tó mennyiségben fogyasztja a ci-pőt, amelyekből havonta egy pár kell minden katonának.

Bizonyos, hogy a háboru után is nagyon sok idő telik majd be, amíg a cipő árak a rendesre szál-lak le s így oda törekedjünk drága ha már megfizetjük a cipők drága árát, legalább jó cipőt, erős bőrből készült lábbelét vásároljunk.

A gyermekek részére a legjob-bak a "Monitor School Shoe" ci-pők, amelyekről ma már mindenki tudja, hogy a bőr árára való te-kintet nélkül, mindig elsőrangú anyagból vannak készítve.

Amerikaszerke olyan jó nevűk van ezeknek a cipőknek, hogy örömmel közüljük lapunkban a gyár hirdetését s szívesen hívjuk

FELHÍVÁS!

Az Első Kohányi Tibamér Ameri-kai és Magyarországi Egyesült Magyar Munkás Betegsegélyző Egyesület és Munkás Szövetkezetek tihátároza, hogy három hónapig kedvezmény mellett vesz fel tago-kat a következőképpen:

15 évestől 30 évig \$2.25
30 évestől 40 évig \$3.25
40 évestől 50 évig \$4.25
50 évestől 55 évig \$5.25

Ezen fizetés mellett rögtöní se-gélyben részesül minden utána fi-zetés nélkül. Egyesületünk 75 cent havidíj fejében fizet beteg tagjainak 6 dollár heti segélyt, az elhunyt tagjai részére 100 dollár temetési költséget és örökösöknek annyi dollárt, ahány tagja van az egyesületnek. Egyesületünk az óházában hazavándorló testvére-ink épügy fizethetik mint itten, és pedig három osztályban, tehát:egyehez képest, mert bizony öreg-ségükre sokan alba a hazába uta-znak, amiben bőlesők ringott és ezen egyesületnek akkor is tag-ja lehet. Minden egyet nélküli magyar testvéremet elvárva és bő-vebb felvilágosításért forduljanak a titkárhoz. Bárhon is tizenkét taggal új fiókot lehet alakítani.

Daurek János, elnök.

Sipos Gyula, titkár.

Homer City, Pa.

Box No. 420, Homer City, Pa.

CSANADY PETER ur Gary-ben, W. Va. és vidéken képviseli a Magyar Bányászlapot.

Logan Vidéki

ELSŐ MAGYAR VONÓK
ZENEKAR ajánlja magát
mindennemű mulatságokra,
helyben vagy vidéken. Cim:
MIKE WESZELOVSKI,
Box 31.

CORA, W. VA.

Pióca

Az egyedüli biztos és jó orvos-ság mindennemű betegség ellen

HASZNÁLJA
EZT A REGI, ELISMERT, JO-
ORVOSÁGOT!

Hazai földbe csomagolva,
5 darab ára \$1—
10 darab ára \$2—

A háboru miatt csak ritkán és korlátozott mennyiségben lehet az óházából kihozni, azért rendeltel most, mielőtt elfogy.

RENDELÉSSEL
A PENET IS KÜLDI!
Viszontelárúkatok kérjenek kedvezményes ajánlatot.

EMIL NYITRAY
77 FIRST AVENUE,
NEW YORK, N. Y.

Patikaszerkeért

menjen vagy írjon

Érdeky Kálmán

gyógyszerész,

aki budapesti egyetemét végzett okl. gyógyszerész.

3964 Second Avenue,
PITTSBURGH, PA.

25-50 százalékat

Takarít meg

ha borokat, likőröket és minden egyéb szeszes italokat magától a termelőtől vásárol.

Cégünk The Schuster Company, Cleveland, Ohio, egy 1883-ban alapított kitaláló vállalat, s áruikat teljes felelősséggel szállítjuk bárhová.

Előfrendő likőrök árjegyzéke a következő:

Tiasta Treaster	gallonja	\$1.75	\$2.—	\$2.25	\$2.50	\$2.75
Tiasta Silvotti	"	\$1.75	\$2.—	\$2.25	\$2.50	\$2.75
Tiasta Cognac	"	\$1.50	\$1.75	\$2.—	\$2.25	\$2.50
Tiasta Whiskey	"	\$1.50	\$1.75	\$2.—	\$2.25	\$2.50
Igen finom Cordia:	Rostopcsin per gallon	...	\$2.74	...	\$2.24	...
Egyéb Cordia per gallon	\$1.99, \$2.24, \$2.54, és \$2.94 és olcsóbb					
Cremes: Menthe, Violet, Coffee és egyéb per gallon	\$2.04 és feljebb					
Köménymag per gallon	...	\$1.79, \$2.04, \$2.24 és \$2.74				

MI FIZETJÜK A HADI ADÓT.

Irtón teljes árjegyzékünkért borok, likőrök, cordialak, alkoholtmentes italok, asztrópok, ciders, borecetről, stb. Szállítását feltételek: Készenléti a rendeléssel vagy draft a szállítólevéllel valamelyik bankra.

THE SCHUSTER COMPANY

Dept. 2. 2214-16 East 4-ik utca, CLEVELAND, O.
Szemben a Sheriff streeti Marketházak.

KISHIRDETÉSEK ÁRA.

ELADÓ üzletek vagy birtokok soronként 15 cent.
HAZASSÁG és nyitási költségek soronként 25 cent.
TÁRSULATOK bányászok kérésű hirdetései: inchonként \$2.00.

Állást keres. Több nyelvet beszélő kifogástalan jellemű magyar ember Coal Co. irodába mint tolmács állást keres. Jelenleg is ilyen állásban van. Érdeklődők írjanak P. P. Jellinger Amerika Magyar Népszava Johnstown irodájára címre, 2034 Broad St., Johnstown, Pa.

Hegedűs János bátyámat keresem. Aban megye Aszala-i lakost, aki itt Amerikában, Pennsylvania-ban, Fayette County-ban, Leisnering vidékén szőlőt tartottak. Kérem őt vagy a róla tudókat, sziveskedjenek velem a hollétét tudatni. Andrew Gyökér, P. O. Box 38, Universal, Ind.

Kostányecz András, Bereg megyei magyar honfitársat keresem s kérem a róla tudókat sziveskedjenek velem a címét tudatni. — Alexander Vitay, Box 2, Leona Mines, Va.

ELADÓ 127 és fél birtok, melyből hatvan hold erdő, szép házaznagyszó és telegráfok, 47 és fél hold tiszta, egyenes, teljesen kimentes barna és szürke homok föld, két csatorna lakóház, mindenféle szükséges épületekkel. Az ára a marshalli-mány nékült 45 dollár. A birtok teljes megvásárlásáért ad és csak azért adjuk el, mert nem tudjuk megfelelően gondoskodni. Csak komoly szándékú vévő érdeklődjenek a tulajdonosnál: Szende Mihály és felesége, Marosi Erzsébet, Boynton, Va.

ELADÓ South Lorain, O-ban Vine Ave. és 33-ik utca sarkán egy sarok lot. A közelben vasgyár, open furnace, tube mill, lakóház, templom, mozi, huplák. A hely nagyon alkalmas egy ügyes üzletnek. Tudakozódni lehet a tulajdonosnál: Szende Mihály, Boynton, Va.

West Virginia forgalmass központi helyén fennálló, egyedüli magyar férfi-divat és ruha üzlet eladó. Tudakozódni lehet: J. D. Domonkos, p. o. box 853, Logan, W. Va.

Egy elsőrendű hentes és mészáros, aki hat nyelvet beszél és már jó ideig dolgozott kompánia stórbán, állást keres. Aki tudna valamit megfelelő állást, az sziveskedjék írni erre a címre: Steffan Andy, 1712 Bretford Ave., Cleveland, O.

Darnó János, Gömör megyei börtönt keresem a kérem őt vagy a róla tudókat, sziveskedjenek velem a címét tudatni. Stephen Bergh, Box 158, Brannell, Pa.

SZABADALMAKAT

készítési bel- és külföldön, azok értékesítését követően

HERZOG ZSIGMOND az Egyesült Államok szabadelmi hivatalában bejegyzett szabadalmi ügyvivő s a budapesti kir. műegyetemen végzett okleveles mérnök.
210 NASSAU ST., NEW YORK.
Kész és vándor 955-2nd Ave.

A. R. VASS
BONDTOWN, Va.
Egyedüli magyar közjegyző Clinchfield vidékén.

VILLAGE HOTEL

az állomásnál szemben —
FRED BITTROP, tulajdonos
Legjobb italokat tartunk. Részletes Magyarul is beszélünk. Kérjük a magyar bányászok pártjátását.
VINTONDALE, PA.

JOHNSON & MORROW
TEMETÉSEZSI VÁLLALKOZÁSOK
RATON, New Mexico
Sírtelektelekre rendelést elfogadjunk.
Phone 274 F. 1 274 F. 2.

EGY AZ EZERHEZ

Kérjük azon testvéreinket, akik

Egy az ezerhez

felírtat levelet kaptak tőlünk, hogy az ívet megelőző visszaküldeni sziveskedjenek, akár eleget tesznek kérésünknek, akár nem, mert minden egyes ívre nagy szükségünk van

A PÁKOZDI CIGÁNYSORTÓL - A CHIMAY HERCEGNŐ KÉT ÖLELŐ, HÓFÉHÉR KARJÁIG.

RIGÓ JÁNOSI SZERELMÉNEK TÖRTENETE. — MI EJTETTE RABUL A CHIMAY HERCEGNŐ SZIVÉT. — LÁTOGATÁS A PÁKOZDI CIGÁNYSORON. — AZ UTOLSÓ LEVELEK. — AZ ELSŐ ÉDES, FORRÓ SZERELLEM, MELY AZUTÁN ÖRÖKRE AZ IGÁZI, A VALÓDI MARAD.

Egy szűkös szavú római távirat jelentette a múlt héten, hogy a Chimay hercegnő szegényen halt meg. Nem maradt utána semmi más, csak véreiről fűtött, perszölő meleg szerelmek emléke.

Vérben gázol az események szörnyas kereké és százezrek, meg százezrek kesergő jajával van tele az egész világ. A pokoli zene-bonában így is hallhattuk volna meg a szépséges Ward Klára elfúlt, utolsó sóhaját. Ma nincs más szenzációja a világnak, csak a háború, az olyan részeszínű történeteknek, mint amineknek a Chimay hercegnő neve szolgált a leplelő, nem is dukálhatott hát több az újságokban, mint egy-két hasáb. Ha béke van és nem fegyveresörgéstől visszhangzik a világ — oldalak szolgált volna az amerikai dollár-hercegnő életének bus, szomorú fináléjára.

Nekünk, magyaroknak sokszorosan érdekes a Chimay hercegnő élete története. A Rigó Jánosival való szerelme teszi azt: — esztendőnk keresztül igatfák ketten együtt a világ közvéleményét: — a szerelmük hírelve voltak tele a lapok s indiszkrét riporterek meg a hálószerbák titkaiba is bekapcsolódtak. Többözlő, forró, mámoros szerelme volt az övék s a szerelmük illégesse, mint valami perszölő számú, egy időben az egész világot végig septe. Mindennek azonban már vége. Rigó János más asszonnyal járja avilágot, Ward Klára szépséges lilom teste a koporsó négy fala között rothad és vakító arany hajból enst s undorító bogarak szájvík ki a meleg, buja fényesség.

A Chimay hercegnő és Rigó János híres szerelmének sok érdekes titkát tárja fel az alábbi meleg-hangu, érzelmes tudósítás:

A detroit-i magyarok nagy része naponként elmegy a West Fort streeten ama nagyserű palotaképület elé, ahol negyvennégy évvel ezelőtt a világ legnagyobb színházának legdrágább rognéjének hóse, a híres Ward Klára, a későbbi Chimay hercegnő, majd Rigó János felesége, született.

Abban az időben Detroitnak még nem voltak milliós városrészei, mint a mai Grosse Point, a Massachusetts- vagy Boston-Avenue-k; akkor még kevés milliós volt Detroitban s a város minden része egyformán mutatott.

Az öreg Ward volt egyike a legzavagabb embereknek, kinek fél-része gyárjai Michigan állam felől részének sok helyén dolgozták fel a nyers fát deszkává, és saját hájaí szállították a fát az öt nagy fő minden részébe.

Itt nődvekként, itt nőtt fel a híres Ward Klára, kit már gyermek korában "szőke esoda" néven ismertek. A Detroit Riveren gőzösökéja volt, Michigan akkori őserdőiben lóháton kalandozott, s a madár a szabad természetet, a szabad életet és a zenét. Már kis-leány korában kitűnően zongorázott és nagy talentuma volt a zenéhez.

Tizenöt éves korában atyja egy franciászajzi zárdába helyezte, hogy egy kis megpróbáltatás szabadon gondolkodó kis leányát. A zárdai falai valósgos börtönné tetszettek neki és néhány évi ott-lét után örömmel adta kezét Caraman-Chimay belga hercegné a szépség, csak azért, hogy megszabaduljon a zárdától.

A főúri élet szigorú etikettjétől sohasem tudta megszokni, sőt — egyenesen gyűlölte. Híába hódolt mindenki a gyönyörű hercegnőnek. Látót, a nemrég elhunyt öreg belga király — Rudolf, az elhunyt magyar trónörökös apja — boldog volt, ha a széke szépség közelében lehetett és sokat is forgott körülötte.

A fiatal flandriai gróf nemcsak titokzatos körülmények között halt meg. A királyi udvarban nagy volt a botrány. Chimay hercegné és szép amerikai feleségének nevét emlegették, s a botrányt nem lehetett elcsillítani.

Chimay hercegnő megunta a temetelen szőbeszédet, az udvari levegőt, szertartásos urát és elutazott Párisba — egyedül.

Az amerikai szabad levegőt szerető fiatal, tisztevért, forró szerelme vágyó asszonyka elemében érezte magát Párisban. Egy este odakorult társaságával a Grand Cafe-ba, a hol éppen Rigó János magyar zenekara játszott. És az ottan volt minden este a hercegnő és hallgatta a bus, vagy tizes magyar nótákat.

Nem a cigány himnlőhelyes és vastag bajszos arcát látta a széke esoda, hanem a művészt, aki nemesek hegedűjével játszik, de húrjain hallgatónak lelkével is.

Mert nemesak a magyar léleknek édes, fájdalmas, bus vagy tizes, indulatos a magyar nóta; — a zeneértő megérti a zene kifejezősét és azt megérti mindenki.

Chimay hercegnő is ott hagyta lelkét a muszika hangjainál, ott a mész Szabolcsa Mihály a híres "Grand Cafe-ban" című költeményben így énekel:

"Mennyi érzés, mennyi bánat. Szíve van tán a nótának. Olyan busan sirdogálja Miben telik mulatsága Kondorosan a bojtárnak. A bojtárnak... Tudja a jó Mindenhátó Mi van azon sirnivaló. Hogy a ménes ott deleget, Valahol a csárdá mellett. A szép hercegnő is sirni valót talált a muszika, odahívatta a művészt és kiöntötte az előtti mély-séges bánatát. Rigó nem értett franciául, sem angolul, de megértette a szerelmes szív szavát és a hercegnő s a cigányprímás egymással lettek.

A HAZAFIASSAG ÖRJÖNGŐI

A francia "Bataille" című lap a következőket írja egyik cikkében:

—Óvakodjunk attól, hogy azért mert mostan harezban állunk, az ellenség iránti gyűlöletünket oly nagygyá engedjük nőni, hogy józa gondolkodásunkat és hazafias érzésünket a hazafiasság ördöginek hazudozásai, rendszeres rágalmi elborítják. Ne törjük, hogy megtévesszenek, ordításnak azok bármilyen hangosan.

—Ellenségünk előnyeinek elismerése, — és valjuk be őszintén hogy borzasztó hibák mellett előnyeik óriásiak, s kiválóságai már számtalan esetben mutatkoztak a véres háború folyamán, — csak szellemi egyensúlyunk és legelimből józanágunk bizonyosául és intésűl szolgálhat.

—Ezért kettőszönten kell agyelnünk ezen egyensúly és józanág épésében való megmaradására, ne-hogy olyan tettekre ragadtassuk magunkat, amelyekért a pártatlan

történelem méltán írja meg rólunk azokat a borzalmakat és beestelenségeket, amelyekkel ma egynek, — bátran kimondjuk — méltatlannul akarják megvádolni ellenségünket.

—Elég szomorú reánk néve az is már, hogy ellenségeink a pártatlanság kérdésében régen győzedelmeskednek felettünk és szövetségeseink felett.

—És különösen mi, franciák, nem álljuk meg ebben a tekintetben legközelebbi ellenségünkkel a németekkel a versenyt. Ok elismernek kortárs néküll a francia katonák hősiességét, rajongó gyönyörrel élvezik a francia zenét és csak nemrég trófént, hogy hivott német ajkáról hangzott elismerő kritika egy Darmstadtban méltó hadifogságban lévő szobrász művészi honfitársaink alkotása felett.

—Mindenesetre jó lesz, hogyha Franciaország óvakodik attól, — hogy nemzete mai tragédiájába groteszk vonásokat vegyítsen.

Junius 16-án emeltük a fizetéseket

Nős és magános emberek a STONEGA COKE and COAL COMPANY vizsgálni bányájába. Fik és masina szén, nyitott támasz, jó tőp és száraz bányák. Magas szén. Jó megfűtési viszonyok. Peda két hetenként. Megfelelő személyeknek utólsóigét előlegeztünk. Jóval felvilágosított írjon a címre magyarul: STONEGA COKE and COAL CO., Box 149, STONEGA, VA.

BÁNYÁSZOK KERESTETNEK

Jó bányászok állandó és biztos munkát találhatnak a FEDERAL COAL & COKE CO. bányájában, GRANTTOWN, W. VA. — A telepen meg van minden moderna felszerelés, jó lakóházak, iskolák, templomok, jó víz, gáz és villanyvilágítás. — A bányászok keresete napi 4- és 5 dollár közt váltakozik. — Irjon magyarul, ha felvilágosítást akar és magyarul fordul rá válaszára.

Federal Coal & Coke Co., Granttown W. Va.

Jó kereset

a bányáinkban

Jó élet

a telepeinken, ezekről ismerik a magyarok a mi bányáinkat. Egészéges a bánya, magas szén van benne, s jó levegő. Fikkel és masinával dolgozunk, a munkánk állandó; több pénzt kereshet nálunk, mint bárhol másutt. Vanunk templomaink, iskoláink, Verhovay- és munkás betegsegélyező egy-lek.

JÓ MAGYAR BURDOSHÁZAK MAGÁNOSOK RÉSZÉRE. Sok magyar család, egész magyar család van a telepen; jó barátok közt él itt az ember, és ez, meg a jó kereset tartja nálunk évekig a magyar munkásainkat.

UTIKÖLTSÉGET, MEGFELELŐ EMBERNEK, ELŐLEGESZTUNK. Jöjjen azonnal, vagy írjon magyarul felvilágosításért.

CLINCHFIELD COAL CORPORATION
DANTE, Va.

Olcsó pénz küldés

JÓTALLAS ÉS BIZTOSITEK MELLETT

100 Korona csak \$12.00

A. J. Durchinsky Box 132 Logan, W. Va.